

La Bíblia de Sant Pere de Rodes torna a casa en format digital

El Port de la Selva finança el projecte i la versió es podrà consultar al juny L'original fou espoliat el 1693 i dipositat a la Biblioteca Nacional de París

EL PORT DE LA SELVA
CRISTINA VILA

La Bíblia de Sant Pere de Rodes torna a l'Empordà. Ho farà després de més de tres-cents anys de ser espoliada pel mariscal Noailles i gràcies a les noves tecnologies. La Bíblia torna, inicialment, en format digital tot i que no es descarta fer-ne una edició facsimil en el futur. Segons ha explicat Genis Pinart, alcalde del Port de la Selva, municipi que finança la iniciativa, amb el suport del programa transfronterer Interreg, el mes de juny el públic ja podrà consultar-la.

Pinart està convençut que l'obra original, dipositada a la Biblioteca Nacional de França, a París, no tornarà mai al monestir d'on va ser substraïda el 1693 com a botí de guerra. Per aquest motiu, fa un temps l'Ajuntament va comprar a aquesta institució els drets per fer una reproducció de l'obra en suport informàtic. Inicialment s'havia pensat fer-ne una edició facsimil, però el pressupost era molt alt, ja que superava els 600.000 euros. "Almenys això ens serveix per recuperar la dignitat", confirma l'alcalde, que té previst viatjar al març a la capital francesa "perquè vull tenir la Bíblia entre les mans".

El projecte de digitalització en alta resolució ja està en marxa. De fet, a hores d'ara ja es poden consultar algunes pàgines del valuós document a través de la web de la Biblioteca Nacional de França i admirar la riquesa de les iconografies que conté. Al Port de la Selva tothom podrà accedir a la versió íntegra digitalitzada de la Bíblia de Rodes, i un dels espais possibles de consulta pública serà la biblioteca municipal, tal com confirma la seva responsable, Isabel Buscàto. La biblioteca valora molt positivament aquest salt qualitatiu "pel que fa als estudis", encara que és cert que el document ja es pot consultar ara públicament en el fons on està dipositat. Cal destacar que la digitalització de documentació històrica no és un

Dues de les pàgines de la Bíblia de Rodes copiada entre els anys 1010 i 1015 a l'escriptori de Ripoll

sistema nou utilitzat a la comarca ja que, fa uns anys, va tornar a Castelló d'Empúries el fons documental del Comtat d'Empúries gràcies a un conveni amb la Fundació Casa Ducal de Medinaceli. Seguint aquest sistema, actualment especialistes i estudiosos del món medieval el consulten lliurement a l'Arxiu Municipal de Castelló d'Empúries. La digitalització també ha permès, en els darrers temps, realitzar importants descobriments –fins i tot material únic i que es donava per desaparegut– ja que es tractava de

documentació mai estudiada fins a aquell moment.

Una demanda antiga

El retorn de la Bíblia és una demanda antiga. Fa nou anys, entitats de la comarca –Òmnium Cultural, Centre Excursionista Empordanès i Assemblea Empordanesa– van reunir un miler de signatures en què en reclamaven el retorn. La petició, en què també es reclamava la restitució

d'altres objectes del patrimoni col·lectiu català espoliat, es va fer arribar al Parlament de Catalunya. Al mateix temps, l'exdiputat Francesc Ferrer, traspassat fa poc, va qüestionar a la Generalitat sobre les causes per les quals no s'havien iniciat els tràmits processals pertinents per emprendre les accions de restitució. Ferrer legitimava la seva demanda basant-se en una directiva europea relativa a la restitució de béns culturals sortits de forma il·legal del territori d'un estat membre de la Unió Europea.

Promoure el patrimoni cultural heretat

El projecte de digitalització de la Bíblia de Sant Pere de Rodes s'inclou dins un projecte Interreg de la Unió Europea que fomenta la cooperació transfrontera entre els Ajuntaments del Port de la Selva i el de Cabestany. En aquest projecte, batejat amb el nom de *L'art romànic català i el mestre de Cabestany*, s'han inclòs diferents iniciatives que prenen com a nexa d'unió el mestre de Cabestany, un escriptor anònim del segle XII les obres del qual van deixar petjada en ambdós municipis. En el cas del Port de la Selva, en resta la portalada del monestir de Sant Pere de Rodes. Així, a Cabestany es va inaugurar recentment un edifici rehabilitat com a museu on es recullen reproduccions de tota l'obra de l'escriptor de la qual es té constància, mentre que al Port de la Selva està en procés la rehabilitació de l'ermita de Sant Baldiri de Tavallera. També s'inclou en aquest projecte transfronterer l'edició d'un llibre de llegendes escrites pels alumnes de l'escola municipal Les Clieques del Port i alumnes de Cabestany, que veurà la llum d'aquí a uns mesos. La particularitat és que està il·lustrat per Carles Romeu.

La influència de les obres de Ripoll

Les bibles de Ripoll es van escriure durant el primer quart del segle XI a l'escriptori del monestir de Santa Maria de Ripoll. D'allí en van sortir tres exemplars de la Bíblia. Una va desaparèixer en un incendi el 1855. La segona està dipositada a la Biblioteca Vaticana i està considerada una de les bibles amb més il·lustracions de l'edat mitjana. El tercer exemplar és el de la Bíblia de Rodes, copiada entre els anys 1010 i 1015 i traslladada al monestir de Sant Pere de Rodes durant el segle XII, d'on va ser extreta com a botí de guerra pel mariscal Noailles. Actualment, aquesta Bíblia també es coneix com a *Bíblia Noailles* i consta de quatre llibres. Els dos primers inclouen escenes acolorides amb dibuixos molt detallats, sobretot de la indumentària dels personatges, mentre que en els altres dos, les escenes són més estàtiques i sense color.

Al voltant de les bibles de Ripoll i de l'escriptori s'ha generat un estudi sistemàtic tenint en compte la seva influència. De fet, les portalades monumentals de Sant Pere de Rodes i Santa Maria de Ripoll en copien, literalment, algunes de les escenes o cicles d'escenes. L'historiador Anscar M. Mundó és un dels principals experts en el tema. Cal destacar que, gràcies als seus treballs i als del desaparegut capellà de Ripoll Ramon Toneu, es van reproduir, en format facsimil, 133 làmines digitalitzades en alta resolució de la Bíblia de Ripoll, enquadrades amb un regenerat de pell natural cosida a mà. Se'n van publicar 735 exemplars. Després d'aquest primer volum se n'havia d'editar un dedicat a la Bíblia de Rodes, encara pendent. Prèviament se n'ha publicat un tercer, en què s'inclou l'estudi dels manuscrits i descripcions il·lustrades de Mundó.

digital

ESTEVE

IMPRESSIÓ DIGITAL
LONES, BANDEROLES, PANCARTES
RETOLACIÓ

Plaça Creu de la Mà, 4
Tel. 972 67 15 51 FIGUERES